

اثر شوری و خشکی در مراحل جوانه‌زنی و رشد نهال ارقام پسته

آروین، محمدجواد و اعظم سالمی پاریزی

عضو هیات علمی بخش زراعت و دانشجوی سابق کارشناسی ارشد علوم گیاهی دانشگاه شهید باهنر

زمینهای زیر کاشت پسته در ایران، اغلب در نواحی کویری واقع شده‌اند و یکی از مشکلات عمده تولید این محصول، بالا بودن تجمع املاح بخصوص کلرور سدیم در خاک و آب آبیاری و همچنین مسئله کم آبی است، که در این مناطق گیاه با آن مواجه می‌شود. در این پژوهش تاثیر تنش‌های شوری و خشکی بر روی ارقام کله قوچی، اوحدی، اکبری و بادامی از گونه *Pistacia vera* و مقاومت آنها در دو مرحله جوانه‌زنی و مراحل اولیه رشد تعیین شد. در مرحله جوانه‌زنی با اعمال سه سطح تیمار شوری، سه سطح تیمار خشکی در مقایسه با تیمار کنترل، درصد جوانه‌زنی و طول ریشه کاهش یافت. همچنین بیشترین میزان درصد جوانه‌زنی و طول ریشه به ترتیب ذیل بود:

کله قوچی < اوحدی < اکبری < بادامی

در مرحله کشت گلدانی، با اعمال دو سطح تیمار شوری، دو سطح تیمار خشکی و یک تیمار کنترل، به منظور بررسی تاثیر این تیمارها، برخی تجزیه‌های بیوشیمیایی و ارزیابی پارامترهای رشدی انجام شد. کاهش رشد گیاهان در مرحله کشت گلدانی تحت تنش‌های اعمال شده با کاهش طول ساقه، طول ریشه و تعداد برگ بیان شد. تجزیه‌های بیوشیمیایی شامل اندازه‌گیری میزان قندهای احیاء کننده، پرولین و یونهای سدیم، پتاسیم، کلسیم و کلرید ارقام از نظر جذب و انتقال یونها با هم متفاوت بودند. پایه‌هایی که مقدار بیشتری سدیم و کلر جذب کرده بودند (بادامی و اکبری) کاهش رشد بیشتری را نشان دادند. نتایج اندازه‌گیری پرولین و قندهای احیاء کننده نشان داد که پس از اعمال تنش مقدار پرولین و قندهای احیاء کننده نسبت به شاهد افزایش یافت. در ضمن به منظور برآورد میزان تحمل تنش‌های اعمال شده توسط این گیاهان، پتانسیل آبی اندازه‌گیری شد که نشان داد با افزایش غلظت NaCl و افزایش کم آبی، پتانسیل آب برگها منفی تر می‌شود. نتایج نشان داد که مقاومت در این ارقام به ترتیب ذیل بود:

کله قوچی < اوحدی < اکبری < بادامی.